

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Humanitar Kolleci

Təsdiq edirəm:
Tədris hissəsinin müdiri :
_____ İ.Əyyubova

"__" "sentyabr" 2019–ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Arxiv işi və kəğızarlıq, Kitabxana informasiya təminatı

Şöbə: Pedaqoji

Fənn Birləşmə komissiyası: Tarix və İctimai elmlər

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Azərbaycan tarixi

Kodu: HF-B02

Tədris ili: (2019-2020 tədris ili) Semestr: payız

Tədris yükü: cəmi: 60 Auditoriya saatı - (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4

Auditoriya N:105

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Axundov Nadir Sənan oğlu, Talışinski İlham Bəhrəm oğlu

Məsləhət günləri və saati: IV gün 10 :⁵⁰ .11: ⁵⁰

E-mail ünvanı: nadir @gmail.com

FBK-nın ünvanı: Lənkəran ş. Ş.Axundov k.31

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaitivə metodik vəsaitlər:

Əsas

1. Azərbaycan tarixi dərslikləri 6-11-ci sinif
2. Z.Baxşiyev “ Azərbaycan tarixi”
3. “Azərbaycan tarixi “ TQDK
4. İnternet resursları

Bölmələr üzrə tariximizin keçmişini və bu günü ilə bağlı uyğun bilik və bacarıqlar aşılanır.

Bütün bunlar Azərbaycan tarixi fənninin orta ixtisas təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün tədrisinin vacib olduğunu təsdiq edir.

IV. Fənnin təsviri:

İndiki zamanda müasir elmlərin elə bir sahəsini tapmaq olmaz ki, orada “ Azərbaycan tarixi” öyrənilməsin. Xüsusi ilə dövlətçilikdə , dövlətin idarəçiliyində və iqtisadiyyatın bütün sahələrinin inkişafında bu elm əhəmiyyətli rol oynayır. Bu kurs Azərbaycan tarixi qədim dövrdən bu günə kimi Azərbaycan ərazisində hələ Paleolit dövründən etibarən məskunlaşma . E.ə. IV əsrdə Azərbaycan ərazisində Qafqaz Albaniyası , regionun cənub-şərqi hissəsi isə Atropatena tərkibində. VIII əsrdə

Albaniya və Atropatena ərəb xilafətinin tərkibində İslam mədəniyyəti , ərəb xilafətinin zəifləməsi və Azərbaycanda bir sıra feodal dövlətlərin yaranası. XI əsrdə Azərbaycan Böyük Səlcuq İmoeriyasının tərkibində, tərkibində, Azərbaycan xalqının formalaşması. Azərbaycan Atabəylər dövləti.

V. Fənnin məqsədi:

“Azərbaycan tarixi ” fənninin orta ixtisas təhsil müəssisələrinin tələbələri üçün tədrisinin vacib olduğunu təsdiq edir.

Azərbaycan SSR II Dünya müharibəsi illərində .Azərbaycan mədəniyyəti müharibə dövründə .Azərbaycan SSR 1946-1969-cu illərdə. Azərbaycan SSR 1969-1991-ci illərdə. Cənubi Azərbaycan islam inqilabı və ondan sonrakı dövrlərdə.Müstəqilliyin bərpa olunması.Hüquqi demokratik dövlət qurmaq yolunda . Azərbaycan II minilliyin başlanğıcında . Fənnin əsas məqsədi tələbələrə azərbaycan tarixinin yuxarıda göstərilən əsas bölmələri haqqında mükəmməl bilik aşılamaq.

VI. Davamiyyətə verilən tələblər:

Dərsdə davamiyyətə görə verilən maksimum bal 10 baldır.Balın miqdarı əsasən: tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi halda ona 10 bal verilir; semestr ərzində fənnin tədrisinə ayrılan saatların hər buraxılan 10%- nə 1 bal çıxılır; Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı normativ sənədlərdə müəyyən olunmuş həddən yuxarı (25%-dən çox) olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır və onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır və sonradan onun haqqında müvafiq qərar qəbul edilir.

VII.Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 10 bal sərbəst işlərin tərtib olunmasına görə, 10 bal seminar və laboratoriya dərslərindəfəaliyyətinə görə,20 bal kollektivumlara görə,10 bal dərslərə davamiyyətinə görə.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal- əla (A)
- 81-90 bal-çox yaxşı (B)
- 71-80 bal- yaxşı (C)
- 61-70 bal- kafi (D)

VIII. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 30 saat, Seminar 30 saat. Cəmi:60 saat

N	Keçirilən mühazirə,seminar, mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
1	2			
	Mühazirə mövzuları	müh	sem	
1.	Mövzu.№1. Azərbaycan ibtidai icma dövründə Plan: 1. Azərbaycan paleoit dövründə 2. Azərbaycan mezolit, neloit və enolit dövründə 3. Azərbaycan tunc dövründə Mənbə: 1-2	2	2	
2.	Mövzu.№2. Azərbaycanda qədim dövlətlər Plan: 1. İlk tayfa birlikləri, erkən dövlət qurumları 2. Manna dövləti 3. Atropatena 4. Albaniya Mənbə: 1-2	2	2	
3.	Mövzu.№3. Azərbaycan Ərəb xilafəti dövründə Plan: 1. Ərəblərin Azərbaycanı işğal etməsi 2. Xurrəmilər hərəkatı Mənbə: 1-2	2	2	
4.	Mövzu.№4. Azərbaycan IX-XII əsrlərdə Azərbaycanda monqol hakimiyyəti Plan: 1. Azərbaycanda siyasi oyanış 2. Şirvanşahlar, Sacilər, Salarilər , Rəvvadilər,Şəddadilər, Eldənizlər dövləti 3. Monqolların Azərbaycana yürüyüşü,iqtisadi və mədəni həyatı. Mənbə: 1-2	2	2	
5.	Mövzu №5. Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətləri. Azərbaycan Səfəvi dövlətinin yaranması Plan: 1. Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu tayfa ittifaqının yaranması 2. Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətlərinin yaranması. 3. Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətinin daxili və xarici siyasəti Mənbə: 1-2	2	2	
6.	Mövzu №6. . Azərbaycan xanlıqlar dövründə Plan: 1. Cənub xanlıqları 2. Şimal xanlıqları 3. Xanlıqların xarici siyasəti Mənbə: 1-2	2	2	
7.	Mövzu №7. Azərbaycanın Rusiya ilə İran arasında bölünməsi Plan: 1. Sisanovun Azərbaycana yürüşü 2. I Rus-İran müharibəsi 3. II Rus-İran müharibəsi. 4. Türkmənçay müqaviləsi Mənbə: 1-2	2	2	

8.	<p>Mövzu 8. . Şimali və Cənubi Azərbaycan XIX əsrin ikinci yarısında</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Şimali Azərbaycanda sosial-iqtisadi inkişaf 2. Burjua islahatları 3. Kəndli və fəhlə hərəkatları 4. Cənubi Azərbaycanda əhalinin çıxışları <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
9	<p>Mövzu.№ 9. Şimali Azərbaycan XX əsrin əvvəlləri və I dünya müharibəsi illərində</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Yerlərdə yeni hakimiyyət orqanlarının yaradılması 2. Cənubi Azərbaycan 1905-1911 – ci illər inqilabı dövründə 3. Azərbaycan I dünya müharibəsi dövründə <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
10	<p>Mövzu.№10. AXC-nin yaranması və fəaliyyəti.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. “İstiqlal” bəyənnaməsi. 2. Bakının azad olunması 3. AXC-nin xarici və daxili siyasəti 4. AXC-nin süqutu və tarixi əhəmiyyəti <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
11	<p>Mövzu.№ 11. Şimali və Cənubi Azərbaycan II Dünya müharibəsi illərində</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycan müharibə edən dövlətlərin planında 2. Azərbaycan iqtisadiyyatı müharibə illərində 3. Azərbaycan mühacirəti müharibə dövründə <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
12	<p>Mövzu.№ 12. Azərbaycan 1945-1980 cı illərdə. Cənubi Azərbaycan İslam inqilabı və ondan sonrakı dövrlərdə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 1948-1953 cü illər deportasiya 2. Azərbaycan İ.Musayevin dövründə 3. H.Əliyevin hakimiyyətinin I dövrü 4. Yenidənqurma və Azərbaycan <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
13	<p>Mövzu.№ 13. Azərbaycan SSR 1985 1991 ci illərdə</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Sovet sisteminin iflası 2. Qondarma Dağlıq Qarabağ problemləri 3. Xalq hərəkatı <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
14	<p>Mövzu.№ 14.</p> <p>Milli müstəqilliyin bərpası.Demokratik dövlət quruculuğu.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycan Dövlət müstəqilliyinin bərpası 2. Qarabağ müharibəsi 3. Milli qurtuluş 4. Siyasi sabitlik uğrunda mübarizə <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	

15	<p>Mövzu № 15. Azərbaycan Respublikası III Minilliyin başlanğıcında</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Milli - Mədəni dirçəliş 2. Azərbaycanın Avropa şurasına daxil olunması 3. Azərbaycan –Türkiyə münasibətləri 4. Beynəlxalq neft kontraktları <p>Mənbə: 1-2</p>	2	2	
----	---	---	---	--

IX. Sərbəst işin mövzuları

1. Cənubi Azərbaycanda Babilər hərəkatı
2. Bakının neft milyonçuları
3. H. Əliyev müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin banisidir
4. Azərbaycan oğulları I dünya müharibəsi illərində
5. Azərbaycan İmam Mustafayevin dövründə
6. Azərbaycanda neft strategiyası
7. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası
8. Azərbaycan beynəlxalq təşkilatlarda
9. XIX əsrin II yarısında Azərbaycanda maarifin inkişafı
10. Azərbaycan idmançıları dünya meridianlarında
11. Azərbaycan Sasani imperiyasının tərkibində
12. Azərbaycan uğrunda Ərəb-Xəzər müharibələri
13. İslamın Azərbaycanda yayılması
14. Azərbaycan Səlcuq imperiyası tərkibində
15. Slavyanların Azərbaycana yürüşləri
16. Abbasqulu Ağa Bakıxanov Azərbaycan tarixinin atası kimi
17. XIII-XIV əsrlərdə Azərbaycanın iqtisadi vəziyyəti
18. I Şah Abbasın islahatları
19. Azərbaycanlıların partizan və antifaşist hərəkatında rolu
20. Azərbaycan XIX əsrin 30-50 –ci illərində
21. Azərbaycan II dünya müharibəsi illərindən sonrakı dövrdə
22. Sovet İttifaqı qəhrəmanı fəxri adına layiq görülmüş ilk Azərbaycanlı
23. XIX əsrin II yarısında Azərbaycan mədəniyyəti
24. XX əsrin 40-60-cı illərində Azərbaycan iqtisadi həyatı və mədəniyyəti
25. Azərbaycan 2000-2010-cu illərdə
26. Cənubi Azərbaycan XIX əsrin birinci yarısında
27. XV əsrdə Azərbaycanın iqtisadi həyatı və mədəniyyəti
28. Xocalı faciəsi
29. İki dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adını almış Həzi aslanov
30. Azərbaycan xarici siyasəti

X. Kollektivium sualları 1

1. Azərbaycan paleoit dövründə
2. Azərbaycan mezolit, neolit və enolit dövründə
3. Azərbaycan tunc dövründə
4. İlk tayfa birlikləri, erkən dövlət qurumları
5. Atropatena
6. Albaniya
7. Ərəblərin Azərbaycanı işğal etməsi
8. Xurrəmilər hərəkatı
9. Şirvanşahlar, Sacilər, Salarilər , Rəvvadilər, Şəddadilər, Eldənizlər dövləti
10. Monqolların Azərbaycana yürüyüşü, iqtisadi və mədəni həyatı.
11. Qaraqoyunlu dövlət
12. Ağ qoyunlu dövlət

Kollektivium sualları 2

1. Azərbaycan Səfəvilər dövləti
2. Cənub xanlıqları
3. Şimal xanlıqları
4. Gülüstan sülh müqaviləsi və onun mahiyyəti
5. Türkmənçay sülh müqaviləsi və onun nəticələri
6. Car–Balakən üsyanı
7. Şəki üsyanı
8. Quba üsyanı
9. Lənkəran üsyanı
10. Çarizmin köçürmə siyasəti
11. AXC dövrü
12. Azərbaycan I-ci dünya müharibəsi illərində

XI. İmtahan sualları:

1. Azərbaycan ibtidai icma dövründə
2. Azərbaycan neolit dövründə
3. Azərbaycan enolit dövründə
4. Azərbaycanda erkən dövlət qurumları
5. Manna dövləti
6. Atropatena dövləti
7. Məzdəkilər hərəkatı
8. Qaraqoyunlu dövləti
9. Ağqoyunlu dövləti
10. I Rus–İran müharibəsi. Gülistan sülhü
11. II Rus–İran müharibəsi. Türkmənçay sülhü
12. 1830-cu il Cəfər bəy üsyanı
13. 1831–ci ildə Talış üsyanı
14. 1837–ci il Quba üsyanı
15. 1838-ci il Şəki üsyanı
16. Ağqoyunlu dövləti Uzun Həsənin dövründə
17. Monqolların Azərbaycana I yürüşü
18. Monqolların Azərbaycana II yürüşü
19. Atabəylər dövlətinin yaranması
20. 1847-ci il kəndli əsasnamələri
21. 1846-cı il 6 dekabr reksripti
22. Azərbaycan SSR-nin təşkili
23. Yerlərdə Sovet hakimiyyətinin elan olunması
24. Azərbaycanda neft sənayesinin milliləşdirilməsi
25. Sovet rejiminə qarşı Gəncə üsyanı, Qarabağ üsyanı və Zaqatala üsyanı
26. Azərbaycan torpaqlarına yiyələnmək uğrunda Rusiya Erməni sövdələşməsi
27. Moskva və Qars müqavilələri
28. Azərbaycan işğalçı dövlətlərin planlarında
29. Azərbaycan faşizmə qarşı mübarizədə
30. Azərbaycanlılar II dünya müharibəsi illərində
31. Azərbaycan iqtisadiyyatı müharibə illərində (1941-1945)
32. Azərbaycan yenidən qurma illərində
33. 1988-1991 –ci illərdə xalq hərəkatı
34. Qərbi Azərbaycan torpaqlarında Azərbaycanlıların növbəti deportasiyası(1948-1953)
35. 20 Yanvar faciəsi
36. Azərbaycanda dövlət müstəqilliyinin bərpası
37. Xocalı soyqırımı
38. Şuşanın işğalı
39. Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıtması
40. Müstəqil Azərbaycan Konstitusiyası
41. YAP-ın yaranması
42. Azərbaycan və Beynəlxalq təşkilatları
43. Azərbaycan və GUAM
44. Azərbaycanın BMT-yə daxil olması
45. Yeni liderlə III minilliyə doğru
46. Kütləvi refresiyalar
47. İ.Mustafayevin dövründə milli inkişaf
48. Milli qurtuluş
49. Azərbaycan və ATƏT

50. Xarici siyasətdə uğurlar
51. Əsrin müqaviləsi
52. Laçının işğalı
53. 1918-ci ilin Mart soyqırımı
54. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin elan olunması
55. AXC parlamentinin fəaliyyəti
56. AXC dövlətinin quruculuğu
57. AXC mədəni quruculuğu
58. Heydər Əliyevin prezidentliyi dövründə dövlət quruculuğu
59. Azərbaycanda sənayeləşdirilmənin başlanması
60. Azərbaycanda kollektivləşdirmə siyasəti

IX. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Fənnin tədrisinin sonunda tələbələr Azərbaycan tarixi fənnindən müəyyən biliklərə malik olmalı, o cümlədən fənn haqında fikirlərini əsaslandırmağı bacarmalıdırlar. İndi müstəqil Azərbaycanın hər bir gənci milli təhsil alaraq öz xalqının, millətinin qədim zamanlardan indiyə qədər olan tarixini mükəmməl bilməlidir.

Azərbaycan tarixi fənninin tədrisi zamanı qoyulan tələblər aşağıdakı kimidir:

- Mühazirə mətninin hazırlanması,
- test tapşırıqları,
- referat işləri,
- imtahan sualları,
- fərdi tapşırıqlar,

Öyrənən tanış olur:

- “Azərbaycan tarixi” fənninin inkişafının istiqamət və problemləri
- “Azərbaycan tarixi” fənninin öyrənilməsində vətənpərvərlik hissinin rolu və mövqeyi
- “Azərbaycan tarixi” fənninin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi

“Tarix və İctimai elmlər” Fənn Birləşmə Komissiyasının 12 sentyabr 2019–ci il tarixli 01 sayılı iclas protokoluna əsasən müzakirə edilmiş və bəyənilmişdir.

Müəllim : **Axundov Nadir**
FBK sədri: **Abdullayeva Günel**